

Materiał informacyjny nt. zaproponowanych zmian w ramach rewizji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Rewizja KPO wynika ze zmiany rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, które weszło w życie w marcu 2023 r. i jest obowiązkowa do przeprowadzenia w 2023 r. ze względu na konieczność zaprogramowania działań dotyczących REPowerEU.

Rewizja KPO obejmuje zaprogramowanie wsparcia w ramach nowego instrumentu REPowerEU, którego głównym celem jest uniezależnienie Europy od rosyjskich paliw kopalnych przed 2030 r. (patrz pkt a). Jest ona również okazją do urealnienia planowanych do realizacji w ramach KPO działań ze względu na obiektywne okoliczności, które nastąpiły po wydaniu w czerwcu 2022 r. decyzji wykonawczej Rady UE zatwierdzającej KPO (patrz pkt d). Rewizja stanowi także podstawę do dostosowania części dotacyjnej programu do zaktualizowanej jego wartości, zgodnie z notą Komisji Europejskiej z czerwca 2022 r. (patrz pkt b). W ramach rewizji prezentowany jest także sposób zaprogramowania dodatkowej puli pożyczki (patrz pkt c).

Rewizja KPO nie zmienia zasad jego realizacji, w tym obowiązku zakończenia realizacji KPO do czerwca 2026 r. Jest natomiast podstawą do zmiany alokacji na program, zgodnie z pkt a, b i c.

Podstawą prawną rewizji KPO są następujące przepisy prawne:

- a) art. 21a rozporządzenia 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. zgodnie z którym przyznana została dodatkowa kwota bezzwrotnego wsparcia finansowego dla Polski w celu przyczynienia się do realizacji celów REPowerEU wynosząca 2 755 862 361 euro,
- b) art. 18 ust. 2 rozporządzenia 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności wskazujący zaktualizowany maksymalny wkład finansowy w części dotacyjnej KPO dla Polski zredukowany o 1 330 690 569 euro zgodnie z notą Komisji Europejskiej z dnia 30 czerwca 2022r. i wynoszący aktualnie 22 520 991 355 euro,
- c) art. 14 rozporządzenia 2021/241 dotyczący wsparcia w formie pożyczki, zgodnie z wnioskiem o wsparcie w formie pożyczki z dnia 31 marca 2023r.
- d) art. 21 ust. 1 rozporządzenia 2021/241 dotyczący możliwości zmiany decyzji wykonawczej Rady UE zatwierdzającej KPO ze względu na obiektywne okoliczności uniemożliwiające realizację poszczególnych kamieni milowych i wskaźników.

Zmiany KPO dokonane w ramach rewizji:

1. Zaprogramowanie rozdziału „REPowerEU”

Na działania przewidziane do realizacji w ramach REPowerEU przeznaczonych zostanie 25 276 mln euro. Z tej kwoty prawie 2 756 mln euro zostanie wydatkowane w ramach dotacji, pozostała kwota w wysokości 22 520 mln euro przeznacza zostanie na pożyczki.

W części dotacyjnej ok. 2 mld euro zostanie przeznaczone na realizację działań związanych z zieloną energią i zmniejszaniem energochłonności. Na ten cel przeznaczona zostanie również cała część pożyczkowa REPowerEU. Pozostałe 27% dotacji tj. 754 mln euro zostanie wydatkowane na działania związane z zieloną, inteligentną mobilnością.

W ramach dotacji REPowerEU planuje się:

- zwiększenie skali dwóch działań (Rozwój sieci przesyłowych, inteligentna infrastruktura elektroenergetyczna – o 300 mln euro oraz Instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne – o 92 mln euro),
- przesunięcie dotychczasowych dwóch inwestycji z pierwotnego KPO z utrzymaniem dotychczasowej alokacji (Systemy magazynowania energii oraz Zeroemisyjny transport zbiorowy (autobusy)),
- realizację dwóch nowych inwestycji (Budowa lub modernizacja sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej na obszarach wiejskich w celu przyłączenia nowych OZE oraz Wsparcie instytucji realizujących reformy i inwestycje REPowerEU), których łączna alokacja wyniesie 1 014 mln euro.

W części pożyczkowej zrealizowane zostanie działanie – przesunięte z części pożyczkowej KPO - Budowa morskich farm wiatrowych ze zwiększonym budżetem o 1 535 mln euro. Dodatkowo planuje się realizację dwóch nowych inwestycji (Wsparcie krajowego systemu energetycznego oraz Inwestycja dotycząca strategicznej infrastruktury gazu ziemnego) z alokacją 17 735 mln euro.

2. Zmiany mające na celu aktualizację zapisów KPO

Głównym celem aktualizacji KPO jest uwzględnienie w realizacji reform i inwestycji KPO zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, w tym wzrostu poziomu inflacji, załamania łańcuchów dostaw, głównie w wyniku wojny w Ukrainie, jak również brak środków z RRF na przygotowanie i uruchomienie inwestycji z części pożyczkowej KPO (inwestycje w części dotacyjnej korzystają z prefinansowania krajowego). Kolejną przesłanką jest dostosowanie zapisów KPO do zaktualizowanego w 2022 r. maksymalnego wkładu finansowego na realizację KPO dla Polski.

Zmiany w KPO objęły 5 z 6 komponentów, za wyjątkiem komponentu F „Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności”.

Zmiany w KPO zostały zgłoszone przez 11 resortów realizujących reformy i inwestycje. Brak propozycji zmian reform i inwestycji dotyczy 3 resortów – Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Rewizją zostało objętych 13 z 48 reform (9 z części grantowej i 4 z części pożyczkowej) oraz 39 z 54 inwestycji (27 z części grantowej i 12 z części pożyczkowej KPO).

Propozycje zmian do rewizji dotyczą 36 kamieni milowych (21 z części grantowej i 15 z części pożyczkowej KPO) i 80 wskaźników (58 z części grantowej i 22 z części pożyczkowej).

3. Główne zmiany proponowane w ramach rewizji wg komponentów:

Komponent A

Reformy

A.4.7 - Ograniczenie segmentacji rynku pracy - zaproponowano zmianę polegającą na rezygnacji z objęcia obowiązkowymi składkami na ubezpieczenie społeczne wszystkich umów cywilnoprawnych i objęcie oskładkowaniem tylko umów zlecenia.

Inwestycje

A.1.3.1 - Wdrożenie reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego - zmiana polegająca na zmniejszeniu wskaźnika docelowego dot. udział gmin, które uchwałyły ogólne plany

zagospodarowania przestrzennego ze 100 do 50% i dodanie wskaźnika 50% zakontraktowanych umów na plany ogólne z gminami.

A2.3.1 - Rozbudowa i wyposażenie centrów kompetencji oraz infrastruktura do zarządzania przemysłem pojazdów bezałogowych, jako ekosystem innowacji - rezygnacja z części dotyczącej projektów pilotażowych i obniżenie kwoty inwestycji do ok. 40 mln euro.

A4.4.1 – Dofinansowanie pracy zdalnej – rezygnacja z realizacji inwestycji ze względu realizację jej założeń w ramach innych instrumentów i przekazanie zwolnionych środków w kwocie 44 mln euro do inwestycji A4.2.1 MALUCH+.

Komponent B

Reformy

B3.2 - Wsparcie rekultywacji środowiska i ochrony przed substancjami niebezpiecznymi - reforma obejmie 5 (zamiast 4) niezależnych obszarów terenowych i skupi się na usunięciu barier organizacyjnych i prawnych w kompleksowej likwidacji negatywnego oddziaływania na środowisko na wielkoobszarowych terenach poprzemysłowych.

Inwestycje

B2.3.1 Budowa morskich farm wiatrowych – inwestycja ta będzie wsparta dodatkowymi środkami z pożyczki w kwocie 1,535 mld euro i realizowana w ramach REPowerEU. Zmiana dotyczy także sposobu finansowania instalacji wiatrowych poprzez utworzony fundusz.

B3.2.1 Inwestycje w neutralizację ryzyka i rekultywację wielkoobszarowych terenów poprzemysłowych i Morza Bałtyckiego - rezygnacja z realizacji inwestycji dotyczącej Huty Sendzimira (117 mln euro), dodanie dodatkowego obszaru w Tomaszowie Mazowieckim (10 mln euro).

B3.3.1 Inwestycje w gospodarkę wodną na terenach wiejskich – zmniejszenie kwoty wsparcia z 667 mln euro do 289 mln euro, czyli do kwoty przeznaczonej na finansowanie bezzwrotne; inwestycja ta nie uda się w formule zwrotnej.

B3.4.1 Zielona transformacja miast – rozszerzenie inwestycji – połączenie zielonej transformacji miast z transformacją energetyczną. Zwiększona ma być również kwota przeznaczona na realizację tej inwestycji o 5,7 mld euro (z 2,8 mld euro do 8,5 mld euro).

B3.5.1 Inwestycje w energooszczędne budownictwo mieszkaniowe dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach – zaproponowano obniżenie wskaźnika z 12 355 wybudowanych mieszkań dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach na 8 915 mieszkań, ale ujętych w podpisanych umowach (zakwalifikowanych do inwestycji).

Komponent C

Reformy

C1.2 Podniesienie poziomu dostępności i wykorzystania nowoczesnej łączności przewodowej i bezprzewodowej na potrzeby społeczne i gospodarcze – zintegrowanie reformy C1.2 z reformą C1.1 „Ułatwienie rozwoju infrastruktury sieciowej zapewniającej powszechny dostęp do szybkiego internetu” i włączenie dotychczas zrealizowanych 2 kamieni milowych (C1L oraz 2L) do reformy C1.1.

C 4.1 Zaproponowano nową reformę - Wsparcie transformacji cyfrowej przedsiębiorstw z wykorzystaniem chmury obliczeniowej.

Inwestycje

C1.2.1 Wzmocnienie potencjału komercyjnych inwestycji w nowoczesne sieci łączności elektronicznej (dotyczącej sieci 5G) – usunięcie inwestycji z KPO, co wynika z braku zainteresowania zwrotną formą wsparcia.

C2.1.1 E-usługi publiczne, rozwiązania IT usprawniające funkcjonowanie administracji i sektorów gospodarki oraz technologie przełomowe w sektorze publicznym, gospodarce i społeczeństwie – usunięcie technologii przełomowych z zakresu inwestycji i ukierunkowanie inwestycji na rozwój aplikacji mObywatel. Zmniejszona zostaje alokacja, poprzez przesunięcie 231 mln euro do inwestycji C1.1.1 i 89 mln euro do inwestycji C3.1.1 IPCEI.

C4.1.1 Zaproponowano nową inwestycję - Wsparcie transformacji cyfrowej przedsiębiorstw z wykorzystaniem chmury obliczeniowej.

Komponent D

Reformy

D.1.1. Zwiększenie efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych – modyfikacja nazwy, zakresu i przesunięcie o rok terminu wejścia w życie ustawy o modernizacji i poprawie efektywności szpitalnictwa (ustawa o Funduszu Wsparcia Szpitali).

Inwestycje

D 1.1.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury centrów opieki wysokospecjalistycznej i innych podmiotów leczniczych - zmiany mają prowadzić do uniezależnienia części z warunków realizacji inwestycji D1.1.1. dot. modernizacji szpitali od reformy D1.1.

Komponent E

Reformy

E1.1 Wzrost wykorzystania transportu przyjaznego dla środowiska - przesunięcie terminu wejścia w życie ustawy nakładającej obowiązek zakupu wyłącznie autobusów niskoemisyjnych i zeroemisyjnych w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców z II kw. 2022 r. na IV kw. 2025 r.

E2.1 Zwiększenie konkurencyjności sektora kolejowego – przesunięcie terminu ustanowienia obszaru poboru opłat na nowych drogach z I kw. 2023 r. na II kw. 2024 r.

Inwestycje

E2.2.2 Cyfryzacja transportu - jednolity system biletowy dla kolei - rezygnacja z realizacji tego komponentu w ramach inwestycji.

E2.3.1 Pasażerski tabor kolei regionalnych – usunięcie inwestycji z części pożyczkowej KPO ze względu na brak zainteresowania zwrotną formą wsparcia i przeniesienie do części grantowej, z nowym zakresem i zweryfikowaną wartością.

Szczegółowe propozycje zmian do KPO wraz z uzasadnieniami zawarte zostały w tabelarycznych zestawieniach. Dodatkowo prezentowany jest projekt rozdziału REPowerEU.